

Kanadania chcú na Jahodnej ťažiť urán!

BANÍCTVO Ložisko má podľa prepočtov hodnotu okolo 7 miliárd korún

■ Mikuláš JESENSKÝ

Košice - Kanadská banská spoločnosť Tournigan Gold Corporation, stopercentný vlastník firmy Kremnica Gold, chce ťažiť na Slovensku okrem zlata aj urán. Enormný záujem má najmä o ložisko uránovej rudy na Jahodnej, necelých sedem kilometrov od Košíc.

Koncom minulého roka nechali Kanadania urobiť v lokalite Kurišková tri skúšobné vrty. Analýza vzoriek potvrdila okrem relatívne vysokej koncentrácie uránu aj prítomnosť molybdénu.

Ložisko zmapovali pred dvadsiatimi rokmi pracovníci štátneho podniku Uránový prieskum. Zásoby rudy, z ktorej sa vyrába základná surovina pre atómové elektrárne, vyčíslili na približne 2,3 milióna tony. Ložisko má podľa prepočtov pri minuloročných cenách uránu na svetových trhoch hodnotu okolo 7 miliárd korún.

Ako uviedol konateľ spoločnosti Kremnica Gold Boris Bartalský, výsledky analýzy vzoriek z vrtovej porovnať s údajmi geologického prieskumu ložiska z uplynulých rokov. „Overovali sme predchádzajúce vrty, pretože neboli k dispozícii duplikáty vzoriek. Potvrdila sa mineralizácia horniny. Okrem uránu sme zistili aj dosť vysoké hodnoty molybdénu.“

Bartalský je vo vyjadreniach opatrný. Podľa jeho názoru zásoby uránovej a molybdénovej rudy sú podstatne nižšie, ako sa predpokladalo. „Posledné pre-

2006

Foto: Róbert SÁNDOR

Koncom minulého roka robili pri Košiciach skúšobné vrty. Dva z nich, 444 metrov hlboký a druhý o štyri metre plytší, sme našli neďaleko hlavnej cesty

počty ukazujú, že v ložisku môže byť približne polovica z uvádzaného množstva, teda asi 1,3 milióna tony.“

Konateľ Kremnica Gold nesúhlasí s vyčíslenou hodnotou ložiska. „Nachádza sa v hĺbke od 250 do 750 metrov pod povrchom. Náklady na ťažbu môžu byť vyššie, ako hodnota samotnej rudy, ktorú vyčíslil ktosi od stola. Je otázne, či sa vôbec oplatí pustiť sa do toho. Charakter ložiska umožňuje jedine hlbinnú ťažbu. Sú to obrovské náklady, nevyhnutný je ďalší geologický prieskum.“

Firma už podala žiadosť o vyjadrenie k návrhu na

určenie dobývacieho priestoru. „My investujeme súkromné peniaze do prieskumu ložiska, ktoré je vo vlastníctve štátu. Tým vlastne zhodnocujeme toto územie. Je prirodzené, že sa snažíme investíciu legislatívne ošetriť.“

Podľa právnik Jozefa Šucht, ktorý sa o problematiku zajíma, určenie dobývacieho priestoru je jednou z podmienok, aby záujemca dostal súhlas na otvorenie ťažby. „Obvodný banský úrad už v roku 1997 vydal rozhodnutie o určení chráneného ložiskového územia. Aby spoločnosť mohla začať ťažiť, potrebuje ešte rozhodnutie o určení dobývacieho priestoru. Keď splní tieto dve podmienky, stá-

ni tieto dve podmienky, stáť aby dostala súhlas na 'prenájom' ložiska,“ hovorí Šucht. Ako uviedol, podľa banského zákona môže banský úrad určiť dobývací priestor len na základe kladného stanoviska orgánu ochrany prírody a príslušného stavebného úradu. „Keď nebudú výhrady, je veľmi pravdepodobné, že spoločnosť dostane aj povolenie na ťažbu.“

Podľa územného plánu sa v okolí Jahodnej nepočíta s ťažbou nerastných surovín. „Je určená na rekreačné účely. Keby to chceli zmeniť, mesto by muselo zrejme zmeniť aj územný plán,“ uviedol Šucht.

Ochranári sú zdesení Šéf ochrany prírody: Nerobte zbytočný poplach

Košice - Snaha kanadsko-slovenskej spoločnosti Kremnica Gold otvoriť neďaleko Košíc uránovú baňu vyvolala zdesenie v radoch ochranárov. Ložisko rudy s vysokým obsahom uránu a molybdénu, ktoré investor považuje za „jedno z najperspektívnejších“ na Slovensku, sa nachádza na území mestských lesov, necelých tri kilometre od vyhľadávaného strediska zimných športov Jahodná. Plánovaný ťažobný priestor leží asi 250 metrov nad hlavnou cestou z Košíc do Spišskej Novej Vsi pri medzinárodnej turistickej magistrále.

„V tejto oblasti sú významné zdroje kvalitnej pitnej vody. Celá dolina je zbernicou pitnej vody pre Košice. Navyše, ložisko zasahuje podľa nášho názoru do územia európskeho významu Natura 2000. Lokalita, v ktorej sa nachádza, je súčasťou navrhovaného chráneného vtáčieho územia Volovské vrchy. Ťažba uránu v tejto oblasti by bola v rozpore s princípmi ochrany prírody a jej dopad na životné prostredie by bol katastrofálny,“ myslí si Štefan Szabó (snímka na titulnej strane) z občianskeho združenia Sosna.

Ochranári majú obavy, že banská voda s

obsahom rádioaktívnych látok by znehodnotila zdroje pitnej vody, ťažba by si vyžiadala enormný záber lesnej pôdy a znemožnila by využívať tisícom Košičanov vybudované zariadenie na Jahodnej na rekreačné a športové účely.

Szabó nechápe, ako mohol Krajský úrad životného prostredia v Košiciach vydať spoločnosti Kremnica Gold kladné stanovisko k návrhu na určenie dobývacieho priestoru. „Od určenia dobývacieho priestoru je už len krôčik k poslednému kroku - k vydaniu súhlasu na ťažbu. Je to veľmi nebezpečný precedens. Nerozumiem, ako mohol vedúci odboru ochrany prírody a krajiny s návrhom súhlasiť, keď tvrdí, že nemá presné informácie, či ložisko zasahuje do územia európskeho významu, alebo nie. O to opatrnejšie by mal rozhodovať.“

Občianske združenie Sosna bude podrobne monitorovať dianie okolo ložiska na Jahodnej. Jeho členovia chcú osloviť kompetentné orgány na Slovensku i v Európskej únii, mobilizovať domáce i zahraničné mimovládne organizácie a verejnú mienku, aby spoločne zabránili ťažbe uránu pri Košiciach.

(sen)

Košice - Krajský úrad životného prostredia v Košiciach už vydal k návrhu spoločnosti Kremnica Gold na určenie dobývacieho priestoru kladné stanovisko.

„Určenie dobývacieho priestoru ešte neznamená, že sa tam začne ťažiť,“ povedal vedúci odboru ochrany prírody a krajiny Milan Murín. Ako uviedol, netreba robiť zbytočný poplach. „Celý proces môže trvať desiatky rokov. A je otázne, či sa vôbec začne ťažiť.“

Ako uviedol, úrad nedisponuje informáciami, či sa ložisko nachádza na území európskeho významu Natura 2000, na ktoré sa vzťahuje prísne pravidlá ochrany prírody. „Nemáme podrobné mapy. Nevieme, ktorý stupeň ochrany tam platí. Ale keď sa zistí, že dobývací priestor zasahuje do tohto územia, o tú časť ho zmenšíme.“

Podľa Murína vyjadrenie úradu je predbežné, a v rámci konania ho má právo zmeniť. Pripustil, že keď dobývací priestor zasahuje do územia európskeho významu, „nebýva zvykom, aby sme v takom prípade dali súhlas“.

Na otázku, či by súhlasil s ťažbou uránu v bezprostrednej blízkosti mesta ako občan, nie ako úradník, odpovedal: „Z pohľadu tvorby pracovných miest by bolo otvorenie bane pre mesto pozitívne. Ako Košičan by som ale nesúhlasil, keby sa ruda mala spracovávať u nás. Samozrejme, nebol by som rád, keby v tejto súvislosti niekto oprášil projekt výstavby atómovej elektrárne v Kecerovských Pekľanoch.“

Odbor územného plánovania Úradu Košického samosprávneho kraja vydal na rozdiel od štátnej ochrany prírody k návrhu záporné stanovisko. Čaká sa ešte na vyjadrenie mesta Košice, ktoré je vlastníkom lesov, kde sa ložisko nachádza.

(sen)